

Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen

Natuurmonumenten

Jaarverslag 2023

LEDENCOMMISSIE UTRECHT EN VECHTPLASSEN

Inleiding

Het werkterrein van de Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen (hierna LC) omvat de provincie Utrecht en het Vechtplassengebied. Binnen dit gebied vallen twee Beheereenheden (BE): de Beheereenheid Utrecht en de Beheereenheid Vechtplassen. De BE Utrecht omvat onder andere de natuurgebieden Soesterveen, Op Hees, Eemland, Coelhorst, Kaapse Bossen en Haarzuilens. De BE Vechtplassen omvat onder andere de natuurgebieden de Vechtplassen, Botshol, Polder Groot-Mijdrecht en Tienhovense plassen.

Om de leden van Natuurmonumenten (hierna: de leden) zo goed mogelijk te vertegenwoordigen, is het belangrijk om te weten wat die leden vinden van het beleid van Natuurmonumenten. De LC onderzoekt dit door het organiseren van activiteiten waarin wij in contact komen met de leden en sympathisanten van Natuurmonumenten in de provincie Utrecht en het Vechtplassengebied. Voorbeelden van deze activiteiten zijn (thema)excursies en discussiebijeenkomsten. Bij dit alles werken we nauw samen met de medewerkers van Natuurmonumenten.

Samenstelling Ledencommissie

Tijdens de jaarvergadering op 17 juni 2023 hebben we na een wervingscampagne drie nieuwe ledenvertegenwoordigers verwelkomt: Jos Berkers, Antonia Purrmann en Ingrid de van der Schueren-Brouwer. Daarnaast namen we op 17 juni 2023 afscheid van Hendrik Jan Kaal.

Activiteiten 2023

Het jaar 2023 stond voor de LC Utrecht en Vechtplassen in het teken van het landelijke thema van Natuurmonumenten '*Water*'. Over dit thema ging de LC in gesprek met leden en medewerkers van Natuurmonumenten tijdens de klankbordgroepbijeenkomsten, de jaarvergadering en excursie en de ledenbijeenkomst. De LC was vertegenwoordigd tijdens de Ledenraadbijeenkomsten op het hoofdkantoor op 3 juni en 25 november. Verder heeft de LC invulling gegeven aan de activiteit '*Met de Boswachter op pad*'. Hiermee vestigt zij de aandacht op de gebieden van Natuurmonumenten in de regio, door het plaatsen van artikelen in de nieuwsbrieven van de beheereenheden.

Ledenbijeenkomst en jaarvergadering

Elk jaar organiseert de LC een jaarvergadering op een locatie van Natuurmonumenten voor leden uit de regio. De jaarvergadering wordt standaard opgevolgd met een excursie in één van de natuurgebieden in de regio Utrecht of Vechtplassen.

Dit jaar nodigden wij op 17 juni de leden uit in Botshol en Waverhoek. Ongeveer 60 deelnemers hebben gevaren in het mooie natuurgebied Botshol (dichtbij Vinkeveen) en gewandeld in Waverhoek (Polder Groot-Mijdrecht).

Na ontvangst met koffie en gebak en een welkomstwoord van de voorzitter Hendrik Jan Kaal, zijn we om 9.00 uur gestart met de jaarvergadering in de Zwarte schuur, de werkschuur van Natuurmonumenten in Botshol. Na een terugblik op het afgelopen jaar hebben drie nieuwe

aspirant-leden van de LC zich voorgesteld. De aanwezige leden hebben de installatie van de drie nieuwe leden goedgekeurd. Vervolgens heeft Hendrik Jan Kaal het voorzitterschap overgedragen aan Tjebbe de Boer. Tjebbe heeft Hendrik Jan bedankt voor zijn inzet van de afgelopen jaren en is hij ingegaan op de activiteiten voor de komende periode.

Na de jaarvergadering zijn we in twee groepen ingedeeld die elkaar hebben afgewisseld. De ene groep is gestart met de wandeling in het nabijgelegen en bijzonder vogelrijke natuurgebied Waverhoek en de andere groep met een vaarexcursie in Botshol. Beide excursies duurden ongeveer een uur en zijn begeleid door boswachters uit de beheereenheid Vechtplassen.

Tijdens de vaarexcursie heeft ecooloog Renske Diek een toelichting gegeven op de uitdagingen waar Natuurmonumenten in dit gebied voor staat. De uitstekende waterkwaliteit, waar Botshol vroeger beroemd om was, is momenteel ver te zoeken. Vooral in de steeds droger wordende zomers sijpelt water vanuit het hoger gelegen Botshol naar de lagere polders in de omgeving. Uit het riviertje de Waver moet dan water van matige kwaliteit worden ingelaten. Renske heeft uitgelegd wat dat betekent voor de kwetsbare vegetatie en kranswieren en ook wat voor een puzzel het is om het water weer schoon te krijgen.

Tijdens de wandeling heeft ecooloog Abe van 't Woud een toelichting gegeven op het beheer en de (her-)inrichting van Waverhoek. Waverhoek is een zeer vogelrijk natuurgebied. Door verruiging van de rietvelden komt er steeds minder broedgelegenheid voor de soorten als kleine karekiet en diverse rallensoorten. Soorten als rietzanger en bosrietzanger profiteren juist van de verruiging. Uit recent onderzoek blijkt dat grotere fluctuaties in de waterstand verruiging kunnen tegengaan. In een nieuw inrichtingsplan is dit inzicht verwerkt. De hoop is dat dan ook de roerdomp het gebied weet te vinden. Abe heeft toegelicht voor welke keuzes de beheerder komt te staan bij het beheer en de inrichting van het natuurterrein.

Botshol

Waverhoek

Klankbordgroep LC Utrecht en Vechtplassen

De LC organiseerde dit jaar drie klankbordgroepbijeenkomsten over het thema 'Water'.

23 februari

Door de afgelopen periode met veel regenval zouden we het haast vergeten. In 2022 kampten we met een groot neerslagtekort. Voldoende en schoon water zijn cruciaal voor natuur en behoud van biodiversiteit. Maar ook in ons kikkerland is dat geen vanzelfsprekendheid. Veel water is vervuild en vaak is er ook te weinig water voor een gezonde natuur.

Maarten Ouboter, coördinator Waterkwaliteit van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht was bereid om ons te vertellen over het watersysteem: 'Water, de bloedsomloop van het landschap'. Vervolgens is Jaco van Heemskerk, hydroloog bij Natuurmonumenten ingaan op de betekenis van water voor de natuurgebieden in Utrecht en Vechtplassen: 'Natuur kan niet

zonder water'. Tenslotte heeft Tom Kunzler, Senior Lobbyist Landbouw & Water bij Natuurmonumenten ons meegenomen in de acties van Natuurmonumenten richting politiek en bestuur: *'Water in politiek en bestuur'*.

17 juni

De 2^e klankbordgroep bijeenkomst viel samen met de jaarvergadering op 17 juni in Botshol en Waverhoek (zie pagina 2 en 3).

28 oktober

Een bijeenkomst met het thema: *'Droogte op de Utrechtse heuvelrug'*. Ging het in de vorige keren meer over de slechte waterkwaliteit, nu is de focus vooral de beperkte kwantiteit, de verdroging die zeker midden op de Heuvelrug een fors probleem is. Ongeveer 30 deelnemers waren aanwezig bij de presentatie en de rondleiding in de Kaapse Bossen bij Doorn, een gebied van 425 ha.

Na ontvangst met koffie en gebak, een welkomstwoord van de voorzitter Tjebbe de Boer en kennismaken met de gebiedsmanager van de BE Utrecht Michelle Osterhaus, zijn we om 9.30 uur gestart met de presentatie. Boswachter ecologie Stéphanie IJff heeft ons geïnformeerd over de problemen waar Natuurmonumenten in het beheer tegenaan loopt en welke oplossingen er zijn. De omliggende gebieden spelen een belangrijke rol in het tegengaan van droogte op de Utrechtse Heuvelrug, door water langer vast te houden. Daarom wordt ook uitleg gegeven over de samenhang van het watersysteem tussen de plateaus en de flanken van de Utrechtse Heuvelrug, en de laaggelegen poldergebieden. Aansluitend heeft Stéphanie een aantal voorbeelden gegeven wat je zelf kunt doen tegen de droogte in je tuin. Bijvoorbeeld het loskoppelen van de regenpijp. En heeft ze aandacht gevraagd voor het Groencollege.

Tenslotte heeft Walter Kooy, bestuurslid van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, een aanvulling gegeven over de drinkwaterzuivering en De Blauwe Agenda.

Na de presentatie werd de groep in tweeën gesplitst en hebben de boswachters Stéphanie IJff en Stef van Helmond ons met eigen ogen laten zien welke gevolgen verdroging heeft voor de Kaapse Bossen. We hebben uitleg gekregen over de effecten van droogte op planten en dieren, de symbiose van paddenstoelen en bomen, de verschillende lagen c.q. fasen van vegetatie, het beheer van de beukenlanen, de eikenhoutkap, de functie van watergaten, het herstel van de heide.

Kaapse bossen

Klankbordgroep Oostelijke Vechtplassen

De klankbordgroep Oostelijke Vechtplassen bestaat nu 5 jaar en de doelen van toen zijn nog steeds actueel. Als eerste goede communicatie tussen Natuurmonumenten haar leden en bewoners in dit gebied. De beheereenheid ondersteunen met adviezen over alle stappen die in het kader van het natuurherstel nodig zijn. In 2023 zijn er 5 klankbordgroep bijeenkomsten geweest. In onderstaande tekst een impressie.

14 februari

We verzamelen ons bij de ijsclub van het dorp en stappen op een boot voor een rondvaart over de Ankeveense plassen en Spiegelplas. Ecoloog Abe van 't Wout van de beheereenheid neemt ons mee om meer te vertellen over het project Moerasvogels dat - onder de vlag van het gebiedsakkoord/ Aanpak OVP in 2023 wordt uitgevoerd. Later in dit jaar heeft NM de voorgeschreven kwaliteitstoets gedaan. Een van de leden heeft na afloop het volgende op de mail gezet: *'Wat een geweldige rondvaart en super uitleg over het bijzondere water-rietlandveen gebied met alle moerasvogels, zeer leerzaam weer'*.

13 april

De Waverhoek is een mooi moerasgebiedje, grenzend aan Botshol. Het is een geschikt habitat voor de moerasvogels zoals blauwborst, rietzanger, kleine karekiet en snor. Om dit zo te houden is permanent beheer nodig en het goed beheersen van het waterpeil. Ecoloog Abe van 't Wout vertelt daar gepassioneerd over tijdens ons bezoek.

4 juli

We zien elkaar bij het strandje aan de Wijde Blik. Een plas waar behoud en verbetering van de natuurwaarden het speerpunt zijn van het beleid van NM. Maar als we naar links kijken zien we Ottenhome. Een ondernemer die grote plannen heeft voor uitbereiding (60 hotelkamers en een feestlocatie). We zijn het snel eens dit niet kan. We beraadslagen wat de beste strategie is: proberen alles tegen te houden of toch met de betreffende ondernemer in overleg gaan? Philp Breitenstein van de Beheereenheid/medewerker PA, gaat onderzoeken wat mogelijk is.

19 september

Bart Ossendijver, student van de Universiteit Utrecht die begeleid wordt door Antonia Purmann - lid van de ledencommissie Utrecht - geeft een presentatie van een stakeholderanalyse van alle actoren van het gebiedsakkoord OVP. Zijn analyse is niet schokkend nieuw. Wel is duidelijk dat gehele proces in een impasse dreigt te komen en dat hij tot de uitdagende conclusie komt dat, naast de 2 provincies Natuurmonumenten de partij is die bij machte zou zijn om zaken weer in beweging te krijgen. Voor zijn onderzoek heeft Bart onder andere gesproken met Philip Breitenstein (medewerker PA) die ook aanwezig was.

28 november

Deze bijeenkomst vindt plaats Streekmuseum VredeGoed in Tienhoven en Bert van Tol, sinds kort lid van deze klankbordgroep, is onze gastheer. Er ligt een hele lijst voor van punten die eerder aan de orde zijn geweest en waar we de stand van zaken goed hebben doorgesproken.

Met de boswachter op pad

Om de leden op een andere manier kennis te laten maken met de Utrechtse natuurgebieden geeft de LC invulling aan de activiteit *'Met de boswachter op pad'*. De LC geeft de leden een kijkje achter de schermen door een dagje mee te lopen met boswachters in verschillende gebieden van Natuurmonumenten.

Zo gingen Antonia Purmann en Ingrid de van der Schueren-Brouwer op 21 augustus naar stichting Moestuin de Haar in Haarzuilens.

Moestuín De Haar

De impressie is gedeeld met de leden via de regionale nieuwsbrief. Andere gebieden waarover we in de nieuwsbrieven verslag hebben gedaan van onze 'ronde met de boswachter' zijn: de Vechtplassen, de eendenkooi van Breukeleveen en Eemland.

Bijdragen aan de Ledenraad

De LC leden participeerden in twee ledenraadsvergaderingen die plaatsvonden op het hoofdkantoor van Natuurmonumenten in Amersfoort. Voorafgaand aan de ledenraadsvergaderingen heeft de LC vragen gesteld naar aanleiding van de vergaderstukken, waaronder het Jaarverslag en de Meerjarenverkenning.

Naast verenigingszaken en bestuurszaken kwam tijdens de ledenraadvergaderingen onder andere 'diversiteit' en 'lange termijn doelen natuur' aan de orde.

Reguliere commissievergaderingen

De LC heeft 8 keer vergaderd bij LC leden thuis of bij een van de beheerkantoren van Natuurmonumenten. Tijdens deze vergaderingen heeft zij ook gesproken met de Gebiedsmanagers van de Beheereenheden. Ook heeft zowel met de Beheereenheden als de landelijke organisatie afstemming plaatsgevonden over de communicatie met de leden o.a. via de Nieuwsbrieven.

Landelijke en regionale bijeenkomsten

De volgende bijeenkomsten werden door leden van de LC bezocht:

- Landelijke Klankbordgroep Public Affairs - 13 februari, 4 oktober (2x)
- Voorzittersoverleg - 19 april, 11 oktober (2x)
- Excursie Ledenraad - 1 april (1x)
- Ledenraad Hoofdkantoor - 3 juni, 25 november (2x)
- Vragenuurtjes: 30 mei, 31 mei, 20 november, 21 november (4x)
- Introductiedag nieuwe ledenvertegenwoordigers - 14 september (1x)
- Landelijke Webinars (Groencollege) - (2x)
- Kwaliteitstoets 'Rietvelden en moerasvogels Vechtplassen' - 27 november (1x)
- Kwaliteitstoets 'Eemland' - 10 oktober (1x)
- Klankbordgroep Oostelijke Vechtplassen - (5x)
- Zwaluwstaartsessie BE Vechtplassen - 11 oktober (1x)
- Bijeenkomst landelijk jaarverslag 2023 - 11 december (1x)

Samenstelling LC Utrecht en Vechtplassen

De LC Utrecht en Vechtplassen telt 8 leden en kent eind 2023 de volgende samenstelling:

Tjebbe de Boer, Abcoude	Voorzitter
Eef Silver, Leusden	Secretaris
Gert Kamphof, Utrecht	Contactpersoon website en 'Puur Natuur'
Michiel van Staveren, Bilthoven	Contactpersoon Klankbordgroep
Sjaan Kasander, Utrecht	Penningmeester
Jos Berkers, Utrecht	Lid
Antonia Purrmann, Houten	Lid
Ingrid de van der Schueren-Brouwer, Hoogland	Lid

De LC Utrecht en Vechtplassen in 2023 in cijfers

Aantal vergaderingen van de LC	8
Excursies/bijeenkomsten/klankbordgroepen met leden uit Utrecht en Vechtplassen	2
Deelname regionale activiteiten van regionale werkorganisatie of LC (regiodag, brainstorm, afstemming, kwaliteitstoetsen)	7
Subtotaal regionale activiteiten	17
Deelname landelijke activiteiten van LC (Ledenraad, Themabijeenkomst, Voorzittersoverleg, Vertrouwenscommissie).	4
Deelname landelijk overleg (forum, klankbord, excursie, webinars, introductie nieuwe leden, bijeenkomst landelijk jaarverslag)	6
Subtotaal landelijke activiteiten	10
Totaal aantal activiteiten LC Utrecht en Vechtplassen in 2023	27

Financieel jaarverslag 2023 LC Utrecht en Vechtplassen

Dit jaar zijn uitgaven gedaan ten behoeve van:

- Zaalhuur, catering, sprekers voor de organisatie van de klankbordgroepbijeenkomsten, jaarvergadering en ledenexcursie.
- Varia.

Financieel overzicht LC Utrecht & Vechtplassen	
Budget 2023	3500 euro
Bestedingen 2023	1702 euro
Saldo 2023	1798 euro